

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26860,Sesja-naukowa-Pierwsze-lata-komunizmu-powiat-zawierciański-w-latach-1945-1947-Zaw.html>
01.03.2026, 06:38

Strona znajduje się w archiwum.

Sesja naukowa „Pierwsze lata komunizmu – powiat zawierciański w latach 1945–1947” – Zawiercie, 28 kwietnia 2005 r.

28.04.2005

Dnia 28 kwietnia 2005 r. w Katolickim Liceum Ogólnokształcącym SPSK im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Zawierciu odbyła się sesja naukowa „Pierwsze lata komunizmu – powiat zawierciański w latach 1945–1947” zorganizowana przez OBEP IPN w Katowicach.

Po oficjalnym wprowadzeniu część roboczą sesji rozpoczęło wystąpienie dr. Kazimierza Miroszewskiego z Uniwersytetu Śląskiego. Dotyczyło ono stosunków politycznych w pierwszych dwóch latach funkcjonowania władzy ludowej na tym terenie ze szczególnym uwzględnieniem działalności PSL. Zwrócona została również uwaga na wybrane aspekty z działalności tamtejszego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w zwalczaniu legalnej i nielegalnej opozycji.

Kolejny referat dr. Adama Dziuby z IPN w Katowicach poświęcony był konspiracji poakowskiej na terenie powiatu zawierciańskiego. Przedstawiona została m.in. struktura, liczebność i działalność grup zbrojnych oraz sylwetki dowódców poszczególnych oddziałów, a także akcje pacyfikacyjne prowadzone przez grupy operacyjne UB-KBW na tym terenie. Propagandę Polskiej Partii Robotniczej na ziemi zawierciańskiej przybliżył Marcin Jung, nauczyciel z miejscowego LO, zwracając uwagę m.in. na rolę ówczesnej prasy oraz wskazując na zakres obowiązków i działalność propagandystów. Sytuację Kościoła katolickiego po II wojnie w powiecie zawierciańskim nakreślił z kolei ks. prof. dr hab. Jan Związek z częstochowskiej Akademii im. Jana Długosza. Przedstawione zostały m.in. problemy, jakie napotykał miejscowy Kościół w pierwszych miesiącach władzy ludowej oraz narastanie konfliktu z władzami.

Podczas krótkiej przerwy odbyła się promocja nowego periodyku IPN „Aparat represji w Polsce Ludowej 1944–1989”, zawierającego m.in. artykuł dotyczący struktur PUBP/PudsBP w Zawierciu. Następnie funkcjonowanie oraz kadry miejscowego aparatu bezpieczeństwa przedstawił dr Wacław Dubiański z katowickiego oddziału IPN. Poruszył m.in. kwestię powstania UBP w Zawierciu, jego zasięg terytorialny i strukturę oraz scharakteryzował zatrudnionych tam pracowników pod względem pochodzenia, wieku, wyznania, wykształcenia etc. Wystąpienie prokuratora Przemysława Piątka z katowickiego IPN „Niedozwolone metody postępowania – PUBP w Zawierciu jako przejaw zjawiska przestępczości śledczej funkcjonariuszy bezpieczeństwa publicznego w Polsce” zobrazowało skalę i zakres niedozwolonych metod śledczych stosowanych przez zawierciańskich oficerów śledczych UB. Prokurator zwrócił uwagę również na postępowania dyscyplinarne prowadzone przeciwko tamtejszym funkcjonariuszom i mechanizmy ich umarzania.

Sesję zakończyła dyskusja, w której podjęto i rozwinięto kilka problemów zasygnalizowanych we wcześniejszych wystąpieniach.

